

תקשורת ותרבות

כתבה: סימונה וסרמן

15.5.21

מערך שיעור

יחידת בחירה: תקשורת ותרבות

נושא: תרבות באופן כללי, הבחנה בין תרבות גבוהה, תרבות פופולרית ותרבות עממית. התחלת דיון במושג פוסטמודרניות (עמ' 161-156)

מטרות:

המטרה הקוגניטיבית של השיעור להכיר לתלמידים את המושגים תרבות, תרבות גבוהה ותרבות פופולרית.

המטרה היישומית – לתת ביי תלמידים כלים לנתח באמצעות המושגים האלה תופעות בתרבות, פעילות של יוצרים, התקבלות על ידי צרכנים, הבחנה בין קבוצות מעמד על פי יחסי כוח וקשר בין מעמד לטעם תרבותי. כל זאת תוך רפלקציה עצמית לגבי הטעמים שלהם, הקשר בינם לבין הזהות והרקע החברתי והמשפחתי שלהם.

מהלך השיעור:

השיעור יתחיל בגירוי ויזואלי, הקרנת הקליפ של חברת YES בהשתתפות נועה קירל, "בלדה לשוטר".

דיון: לאחר הצפייה דנים במשמעויות הקליפ ומבררים עם התלמידים את השאלות הבאות: מה המסרים העולים ממנו? שאירופה שוממת וחסרת חיים ורק אצלנו בישראל שמח, מעניין, תוסס ו... בריא? כי לנו יש גם חיסונים. איזו אידיאולוגיה ואיזו תפיסה עצמית עולות כאן? של ישראלים "חצופים"..."ממזרים" ... "שוויצרים"? "קטנים אך מוכשרים"....זריזים...דוד מול גוליית... ועוד....

הקניית ידע: מהי תרבות? ראשית לברר עם התלמידים את השאלה?

תרבות היא יצירה קולקטיבית, המבוססת על מושגים תפיסות משותפים בקבוצה מסוימת או חברה מסוימת. תרבות כוללת טקסים (יום הזיכרון, הדלקת המשאות, העלייה לקברו של בר יוחאי בהר מירון וכו'), היא כוללת טקסטים (מגילת העצמאות, הגדת פסח, חוקי יסוד כגון כבוד האדם וחירותו ועוד), פריטים סמליים ובעלי משמעות (המנורה, דגל ישראל; יש בתרבות המשכיות היסטורית, ולעתים פרשנות נורמטיבית (טובה / איכותית / לא טובה / פושטית...).

אבל תמיד תמיד תרבות מבוססת על משמעויות / ערכים / תפיסות והשקפות משותפים

תרבות קשורה לתקשורת בתחומי ההפקה, ניתוח התכנים ומחקר קהל – גם שם חשוב לבחון את המשמעויות, הערכים והתפיסות שמאחורי שיקולי המפיקים, הקהל והתכנים.

חוזרים לדין כיתתי : מהן צורות הבילוי והפנאי המועדפות? מהיכן למדנו עליהן?

ניסיון לקשור בין תרבות לתקשורת. בעצם אנחנו מקבלים ערכים מהתקשורת ו"לומדים" כיצד נכון לחיות, מה נכון לצרוך, איך ראוי להתנהג, מהן הדעות ה"נכונות" ועוד...

הקניית ידע: הקניית המושגים תרבות גבוהה, תרבות פופולרית ותרבות עממית. לפני כן שואלים את התלמידים והם מציעים תשובות

כל הזמן על המסך מתחלפות תמונות שעל כל אחת אפשר ורצוי לדבר ולשאל שאלות: אמנות, אוכל, אופנה, פנאי, תיירות ועוד.

מבררים את הטעם של התלמידים ומה הפגנת הטעם אומרת עליהם? על הזהות שלהם? על המעמד שלהם? ועל המקום שהם רוצים להיות בו מבחינה חברתית?

הקניית ידע: רקע היסטורי להיווצרות תרבות גבוהה ופופולרית וההבחנה ביניהן במאות ה-19 וה-20

דין: האם בימינו – ההבחנות עדיין עובדות? מה קורה בטלוויזיה? בקולנוע? באמנות הרחוב? במוזיאון? במויקה?

ביצוע הבנה והפקת תוצרים:

מטלות / עבודה אינטראקטיבית: אפשר לחלק את המטלות ולפזר אותן בנקודות מוקדמות יותר במערך השיעור. ואי שהשיעור יארך 4-5 שיעורים:

➤ צפו במגזין "סוכן תרבות" עם קובי מידן ורשמו באילו נושאים הוא עוסק? מה מהם תרבות גבוהה? מה תרבות פופולרית? מה שילוב? האם השילוב נוח לכם?

➤ <https://www.youtube.com/watch?v=5mB9aCf9sXk&list=PLLtftfoK87AdWVTN-PHPgdqQJxVBrVxZt8>

➤ צפו בקליפ Apeshit של ביונסה וג'ייזי. היכן הוא מצולם? מה הסיפורים שהוא מספר? האם הוא משלב בין תרבות גבוהה לבין תרבות פופולרית? אם כן – כיצד?

➤ צפו בעבודות של האמן קית' הרינג. בחרו עבודה אחת, הפכו אותה למם (meme) וכתבו טקסט ביקורתי/מצחיק/סאטירי בהשראתה. חקרו על האמן וכתבו ביוגרפיה קצרה באורך חצי עמוד. איך הייתם מגדירים אותו? תרבות גבוהה? תרבות פופולרית? נמקו את תשובתכם.

➤ במסגרת לימודי הנושא כדאי לערוך סיור גרפיטי ואמנות רחוב בפלורנטין בתל אביב ולקבל הסברים על האמנים הפועלים בשטח. התלמידים יצלמו עבודות שמעניינות אותם ואח"כ יכתבו עבודות שבהן יתבקשו להסביר אם לדעתם העבודות טובות, משקפות אמנות, תרבות גבוהה, תכנים רציניים, עומק, יופי – או שטחיות ורדידות ובידור...